

Vlaams
Parlement

stuk **1556** (2011-2012) – Nr. 1
ingediend op 2 april 2012 (2011-2012)

Gedachtewisseling

over de Europese broeikasgasreductiedoelstelling
en het verminderen van de uitstoot
met minstens 30 percent tegen 2020

Verslag

namens de Commissie voor Leefmilieu, Natuur,
Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door mevrouw Valerie Taeldeman

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Bart Martens.

Vaste leden:

de heren Robrecht Bothuyne, Lode Ceyskens, de dames Tinne Rombouts, Valerie Taeldeman;
mevrouw Agnes Bruyninckx-Vandenhoudt, de heer Pieter Huybrechts, mevrouw Marleen Van den Eynde;
de dames Gwenny De Vroe, Mercedes Van Volcem;
mevrouw Michèle Hostekint, de heer Bart Martens;
mevrouw Tine Eerlingen, de heer Wilfried Vandaele;
de heer Ivan Sabbe;
de heer Hermes Sanctorum.

Plaatsvervangers:

de dames Karin Brouwers, Veerle Heeren, de heren Johan Sauwens, Jan Verfaillie;
mevrouw Katleen Martens, de heren Wim Van Dijck, Wim Wienen;
de heren Karlos Callens, Dirk Van Mechelen;
de heer Steve D'Hulster, mevrouw Els Robeyns;
de heer Mark Demesmaeker, mevrouw Liesbeth Homans;
de heer Boudewijn Bouckaert;
de heer Dirk Peeters.

Stukken in het dossier:

1138 (2010-2011) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

1531 (2011-2012) – Nr. 1: Voorstel van resolutie

– Nr. 2: Verslag

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting door minister Joke Schauvliege.....	4
2. Bespreking	6
2.1. Tussenkomen van de leden.....	6
2.2. Antwoorden van de minister.....	8
2.3. Reacties van de leden en bijkomende antwoorden van de minister	9
Gebruikte afkortingen	10

Op 20 maart 2012 organiseerde de Commissie voor Leefmilieu, Natuur, Ruimtelijke Ordening en Onroerend Erfgoed een gedachtewisseling met mevrouw Joke Schauvliege, Vlaams minister van Leefmilieu, Natuur en Cultuur, over de Europese broeikasgasreductiedoelstelling en het verminderen van de uitstoot met minstens 30 percent tegen 2020.

Deze bespreking met de minister volgde op de gedachtewisseling van 6 maart 2012 met de heer Stefaan Vergote, afdelingshoofd Strategie en economische beoordeling van DG Klimaatactie van de Europese Commissie, over het werkdocument van de Europese Commissie ‘Analysis of options beyond 20 percent GHG emission reductions: Member State results’. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl. St. VI. Parl. 2011-12*, nr. 1532/1.

Beide gedachtewisselingen kaderden in de bespreking van twee voorstellen van resolutie betreffende de steun van Vlaanderen aan het optrekken van de Europese reductiedoelstelling tot 30 percent minder broeikasgassen tegen 2020. Een eerste voorstel van resolutie van de heer Hermes Sanctorum, de dames Gwenny De Vroe en Mercedes Van Volcem en de heer Filip Watteeuw (*Parl. St. VI. Parl. 2010-11*, nr. 1138/1) werd toegelicht en besproken op 8 november 2011, maar werd ingetrokken nadat samen met andere fracties een nieuw voorstel van resolutie werd ingediend. Dit nieuwe voorstel van resolutie van de heren Robrecht Bothuyne, Hermes Sanctorum en Bart Martens, mevrouw Gwenny De Vroe, de heren Wilfried Vandaele en Ivan Sabbe en mevrouw Tinne Rombouts (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12*, nr. 1531/1) werd op 20 maart 2012 in de commissie besproken. Daarover wordt verslag uitgebracht in *Parl. St. VI. Parl. 2011-12*, nr. 1531/2.

1. Inleidende uiteenzetting door minister Joke Schauvliege

Minister *Joke Schauvliege* schetst vooreerst de diverse elementen en stappen in het dossier die voorafgingen. In het Vlaams regeerakkoord 2009-2014 staat uitdrukkelijk vermeld dat voor de reductie van de broeikasgasuitstoot maximaal alle interne maatregelen getroffen zullen worden die technisch en economisch uitvoerbaar zijn en maatschappelijk aanvaardbaar zijn.

Bij de opmaak van het derde Vlaams Klimaatbeleidsplan heeft minister Schauvliege op 1 juli 2011 een conceptnota aan de Vlaamse Regering voorgelegd. In deze door de regering goedgekeurde nota staat het engagement om de doelstellingen van het Vlaams Mitigatieplan te bereiken door alle interne maatregelen die technisch en economisch uitvoerbaar zijn en maatschappelijk aanvaardbaar zijn, op te nemen in het plan.

In de beslissing van de Vlaamse Regering van 1 juli 2011 staat ook dat rekening wordt gehouden met een Vlaamse niet-ETS-reductiedoelstelling van 20 percent, zodat Vlaanderen voorbereid is als de EU de opstap maakt naar een reductiedoelstelling van 25 of 30 percent.

Op 23 december 2011 heeft minister Schauvliege in een mededeling aan de Vlaamse Regering verslag uitgebracht van de eerste voorbereidende vergadering van de Vlaamse klimaatconferentie, waarin ook verwezen werd naar de langetermijndoelstelling en de Europese ‘Roadmap for moving to a low carbon economy in 2050’ (COM (2011) 112). Deze ‘roadmap’ werd door de Europese Commissie meegedeeld op 8 maart 2011.

De minister haalt twee belangrijke passages aan uit de ‘roadmap’. Ten eerste: “Om op schema te blijven om de totale uitstoot van broeikasgassen tegen 2050 met 80 tot 95 percent te verminderen toont de routekaart aan dat voor een kostenefficiënte en geleidelijk overschakeling de EU-uitstoot van broeikasgassen tegen 2030 40 percent lager en tegen 2050 80 percent lager moet liggen dan in 1990.”. Ten tweede: “Indien het herziene energie-efficiëntieplan in de praktijk volledig wordt uitgevoerd om aan de 20 percent-energie-efficiëntiedoelstelling te voldoen, kan de EU de huidige reductiedoelstelling van 20 percent zelfs overtreffen en een reductie met 25 percent bereiken.”.

De Europese ministerraad Leefmilieu heeft een tijd geleden al met aandrang aan de Europese Commissie gevraagd om een analyse te maken over wat de opstap naar 30 percent zou betekenen op lidstaatniveau en wat de kostprijs zou zijn. Op 1 februari 2012 heeft de Commissie deze analyse gepresenteerd, waaruit blijkt dat een Europese broeikasgasemissiereductie met 30 percent tegen 2020 ten opzichte van 1990, met 25 percent interne maatregelen en 5 percent internationale emissiereductiekredieten, haalbaar is.

Uit de analyse van de Europese Commissie blijkt volgens minister Schauvliege dat de kost om de overstap te maken naar een reductiedoelstelling van 30 percent lager zal uitvallen dan initieel gedacht. Dat geldt zowel voor de EU als geheel, maar ook voor elke individuele lidstaat.

Het aanscherpen van de reductiedoelstelling zou meer investeringen vereisen van de lage-inkomenslanden binnen de EU. De Commissie stelt een aantal mechanismen voor om dat onevenwicht te compenseren. Zo zou de daling van de te veilen emissierechten binnen het ETS volledig door de rijkere landen worden gedragen. Dat betekent dat voor deze lidstaten 38 percent van de te veilen emissierechten zou worden geschrapt. Voor de armere lidstaten wijzigt het aantal te veilen emissierechten niet. Binnen de non-ETS-sectoren benadrukt de Commissie dat het surplus aan emissierechten binnen Europa kan worden verhandeld. Deze denksporen van de Europese Commissie zullen besproken moeten worden in de Raad van de Europese Unie en in het Europees Parlement.

Het voorstel van de EC over de interne verdeling van de opportuniteiten en kosten van een mogelijke opstap naar een reductiedoelstelling van 30 percent, roept bij de minister een aantal bedenkingen op, want de kosten van de extra inspanningen van de armere Europese lidstaten zullen gedragen worden door de rijkere lidstaten. Daarnaast heeft de analyse enkel 2020 als horizon, maar een perspectief op langere termijn dient volgens de minister ook in de analyse te worden opgenomen.

De minister geeft vier argumenten die in de analyse van de Commissie worden aangehaald om de reductiedoelstelling op 30 percent te brengen.

Ten eerste past de door de Commissie vooropgestelde interne reductiedoelstelling van 25 percent tegen 2020 binnen het kostenefficiënte pad om tegen 2050 een interne reductie van 80 percent te realiseren. Als die overstap nu niet gebeurt, bestaat het risico van een zogenaamd 'lock-in'-effect in bepaalde koolstofintensieve technologieën (waarbij te lang aan die technologie wordt vastgehouden).

Ten tweede is door een aantal omstandigheden, bijvoorbeeld de crisis en de evolutie van de energieprijzen, het veel goedkoper geworden om de opstap naar een reductiedoelstelling van 30 percent te maken. Er zouden voor de reductiedoelstelling van 30 percent weinig bijkomende financiële inspanningen nodig zijn in vergelijking met de oorspronkelijke berekeningen van de kosten voor de reductiedoelstelling van 20 percent.

Ten derde is het aanscherpen van de reductiedoelstelling volgens de Europese Commissie ook nodig om de dalende koolstofprijs te counteren.

Ten vierde mag Europa niet achterblijven op het vlak van transitie naar een lagekoolstof-economie.

Minister Schauvliege is van mening dat er een meer billijke en betere verdeling van de kosten tussen de verschillende lidstaten moet komen. Die vraag werd door heel wat lidstaten ook aan de Commissie voorgelegd.

De Europese Commissie geeft ook aan dat bij het uittekenen van de financiering van de EU het klimaatdebat in rekening moet worden gebracht. Lidstaten die grote inspanningen leveren, zouden zo meer Europese middelen kunnen krijgen.

Minister Schauvliege besluit dat ze tevreden is dat de Europese Commissie de analyse heeft gemaakt, hoewel er nog verfijningen nodig zijn wat betreft de interne verdeling van de lasten. De minister bepleit, zoals op 14 december 2011 al aangegeven naar aanleiding van een actuele vraag, dat de EU de overstap maakt naar een reductiedoelstelling van 30 percent (*Hand. VI. Parl. 2011-12, nr. 14*).

In het kader van het Vlaams Klimaatbeleidsplan worden rondetafelconferenties, waar ook middenveldorganisaties aan deelnemen, georganiseerd door de verschillende betrokken beleidsdomeinen. In het voorjaar van 2012 dienen alle beleidsdomeinen hun voorstellen te formuleren, op basis waarvan wordt bekeken welke maatregelen in Vlaanderen haalbaar, betaalbaar en technisch en economisch aanvaardbaar zijn om uit te voeren. De afspraken verlopen volgens schema en het proces moet eind 2012 worden afgerond.

2. Bespreking

2.1. *Tussenkomsten van de leden*

De heer *Hermes Sanctorum* stelt dat de Groen-fractie zeer tevreden is met het door de minister ingenomen standpunt om de reductiedoelstelling op 30 percent te brengen. Op die manier pleiten nu alle Belgische betrokken regeringen voor de reductie van de uitstoot van broeikasgassen met 30 percent tegen 2020 op Europees niveau.

De heer Sanctorum wijst niet enkel op de ecologische voordelen van het aanscherpen van de reductiedoelstelling, maar ook op het kostenefficiënte pad dat de Europese Commissie heeft uitgestippeld. Heel wat studies wijzen op een macro-economisch voordeel van het min 30 percentscenario. Het lid verwijst daarbij ook naar de uiteenzetting van de heer Vergote tijdens de commissievergadering van 6 maart 2012 (*Parl. St. VI. Parl. 2011-12, nr. 1532/1*). De kost die verbonden is aan het scenario wordt uitgedrukt in een percentage van het bnp, maar het gaat natuurlijk niet om een daling van het bnp. Ook de beperking van de afhankelijkheid van fossiele brandstoffen en de gezondheidsbaten haalt de heer Sanctorum nog aan als voordelen van een aangescherpt reductiescenario.

Het lid wil van de minister de expliciete bevestiging horen dat het standpunt van de Vlaamse Regering een reductiedoelstelling van 30 percent inhoudt.

Voor de periode 2010-2012 zullen de federale overheid en de deelstaten 150 miljoen euro bijdragen aan de zogenaamde ‘fast start financing’, de financiële hulp aan ontwikkelingslanden in het kader van het internationale klimaatbeleid. Volgens de spreker is de verdeling van dat bedrag tussen de federale overheid en de drie gewesten nog altijd niet rond, wat natuurlijk de discussie bemoeilijkt. De spreker informeert naar de stand van zaken wat betreft de Vlaamse bijdrage aan de snelstartfinanciering.

Het lid deelt de bezorgdheid van de minister over de verdeling van de kosten tussen de EU-lidstaten en de kostenefficiëntie. Maar hij wijst er wel op dat bij een reductiedoelstelling van 30 percent tegen 2020 een grotere inspanning wordt verwacht van de landen met lagere inkomens. Dat is volgens de heer Sanctorum een element dat in rekening moet worden gebracht. Het ligt niet voor de hand dat een armere lidstaat van de EU verhoudingsgewijs veel meer zou moeten investeren.

Uit alle discussies en voorbereidingen blijkt volgens het lid duidelijk dat in Vlaanderen heel wat maatregelen zullen moeten worden genomen. De spreker wil daarom weten wanneer het Vlaams Mitigatieplan afgerond zal zijn.

De heer *Ivan Sabbe* ervaart de toelichting van de minister als veel milder dan de stoere uitspraken die zij in de pers deed op 3 maart 2012. Die uitspraken hielden volgens het lid de ambitie in dat Vlaanderen op zich de doelstelling had om de uitstoot van broeikasgassen met 30 percent te verminderen.

Daardoor ontstond volgens de heer Sabbe het risico dat Vlaanderen een eiland zou worden in Europa. Bovendien stelde de minister van Leefmilieu zelf geen maatregelen voor, maar opperde ze dat elke minister die op zijn of haar bevoegdheidsdomeinen moest nemen. Het lid had ook begrepen dat de andere ministers het voorstel van minister Schauvliege met de nodige reserves onthaalden en dat het voorstel voor commotie heeft gezorgd binnen de Vlaamse Regering.

Ook volgens de heer *Wilfried Vandaele* bevat de toelichting van de minister nuances die niet terug te vinden waren in eerdere verklaringen. Voor de spreker mag de verhoogde reductiedoelstelling de concurrentiepositie van Vlaanderen niet onder druk zetten. Iederen, dus de lidstaten van de EU, maar ook de industrie-, groei- en ontwikkelingslanden moeten inspanningen leveren. De verdeling van de lasten binnen Europa, maar ook binnen België, moet gebeuren op basis van potentieel en kostenefficiëntie. De heer Vandaele concludeert dat, gelet op de toelichting van de minister en het nieuwe voorstel van resolutie dat later in de commissie zal worden besproken, alle neuzen in dezelfde richting staan.

Mevrouw *Gweny De Vroe* vraagt aan de minister dat de commissie Leefmilieu op regelmatige basis op de hoogte wordt gehouden van de besprekingen in het kader van het Vlaams Klimaatbeleidsplan.

Het lid wil ook weten welke stappen de minister zal ondernemen om de andere industrielanden en de groei- en ontwikkelingslanden ertoe aan te zetten om zich ook te engageren voor een reductiedoelstelling van 30 percent.

Mevrouw *Marleen Van den Eynde* wijst erop dat de andere ministers van de Vlaamse Regering weinig enthousiast reageerden op de aankondiging van minister Schauvliege om de reductiedoelstelling voor broeikasgassen op 30 percent te brengen, ook al omdat vooral naar de andere beleidsdomeinen werd gekeken voor extra inspanningen.

Het lid stelt dat op dit moment de uitstoot van broeikasgassen 14 percent lager ligt dan in 1990. Om tegen 2020 een reductie van 30 percent te halen, moet op acht jaar tijd nog 16 percent uitstootvermindering gerealiseerd worden, terwijl er 22 jaar over werd gedaan om de uitstoot met 14 percent te doen dalen. Dat betekent dat nog heel grote inspanningen nodig zijn. In plaats van nieuwe doelstellingen op te leggen, kan volgens mevrouw Van den Eynde beter afgewacht worden of tegen 2020 wel de reductiedoelstelling van 20 percent wordt gehaald.

Het lid vreest voor de concurrentiekracht van onze bedrijven als de reductiedoelstelling op 30 percent wordt gebracht, en verwijst naar de luchtvaartsector waar 2000 jobs op het spel zouden staan als de CO₂-belasting behouden blijft. Ook voor andere sectoren zal de aangescherpte reductiedoelstelling voor problemen zorgen.

Mevrouw Van den Eynde vraagt zich af wat zal gebeuren als andere landen geen gelijkaardige inspanningen zullen leveren en blijft om die reden argwanend tegenover bijkomende doelstellingen.

De heer *Robrecht Bothuyne* merkt op dat de Vlaamse Regering al heel wat inspanningen heeft geleverd en nog levert voor de reductie van de uitstoot van broeikasgassen. In het kader van het Vlaams Klimaatbeleidsplan zullen daar nog maatregelen aan toegevoegd worden.

Voor het klimaatbeleid is het volgens het lid van belang om initiatieven op een voldoende grote schaal te nemen, waarbij de Europese schaal eigenlijk de minimaal vereiste schaal is.

Het zal volgens de heer Bothuyne niet evident zijn om China en de Verenigde Staten op dezelfde lijn te krijgen als de EU. Het lid vraagt hoe de minister de evolutie van het globale klimaatdebat ziet.

2.2. *Antwoorden van de minister*

Minister *Joke Schauvliege* herhaalt dat het steeds de bedoeling was om er bij de Europese Unie voor te pleiten om de overstap naar een reductiedoelstelling van 30 percent te maken. De minister wijst ook op de aangehaalde argumenten om rekening te houden met kostenefficiëntie, een goede verdeling van de lasten, het vermijden van concurrentievervalsing enzovoort.

De minister geeft aan dat in het Vlaamse regeerakkoord al een duidelijk engagement was opgenomen om zo veel mogelijk maatregelen te nemen die technisch en economisch uitvoerbaar en maatschappelijk aanvaardbaar zijn. In de op 1 juli 2011 goedgekeurde conceptnota over het derde Vlaams Klimaatbeleidsplan staat dat rekening gehouden moet worden met beide reductiescenario's.

De minister situeert dat in het klimaatbeleid alle beleidsdomeinen een rol moeten spelen en beklemtoont dat de andere betrokken ministers op 1 juli 2011 dat engagement ook zijn aangegaan. Vlaanderen haalt de vooropgestelde normen. Maar evident is dat niet, gelet op de specifieke situatie van Vlaanderen als dichtbebouwde regio, met een intensieve landbouw, industrie, veel verouderde woningen en veel mobiliteit. Het klimaatbeleid is een collectieve verantwoordelijkheid van de Vlaamse Regering, maakt de minister duidelijk. Eind 2012 moet het Vlaams Klimaatbeleidsplan afgewerkt zijn, om vanaf 2013 in werking te kunnen treden.

België heeft zich in het kader van de 'fast start financing' geëngageerd om tegen 2012 een bijdrage te leveren van 150 miljoen euro. De gewesten zijn bereid om hieraan te participeren, maar er werd nooit een verdeelsleutel afgesproken. Binnenkort is een overleg gepland om een akkoord over een verdeelsleutel te bereiken. De federale overheid heeft voorlopig in 40 miljoen euro voorzien, het Waalse Gewest in jaarlijks 2 miljoen euro en het Brusselse Gewest heeft voorlopig nog geen budget vrijgemaakt. Het Vlaamse Gewest heeft in 2011 275.000 euro ter beschikking gesteld, en in 2012 1.557.000 euro, waarvan 757.000 euro van het beleidsdomein Leefmilieu en 800.000 euro van het beleidsdomein Ontwikkelings-samenwerking. Er is volgens de minister ook al 10 miljoen euro volstort in het Asia Pacific Carbon Fund.

Aan het Vlaams Klimaatbeleidsplan wordt volgens de minister volop gewerkt. Na de goedkeuring van de conceptnota door de Vlaamse Regering op 1 juli 2011 werd een conferentie georganiseerd, waarover werd teruggekoppeld naar de Vlaamse Regering op 23 december 2011. Daarna zijn de verschillende rondetafelconferenties van start gegaan. De minister zal nagaan welke documenten nu al beschikbaar zijn. In het voorjaar van 2012 moeten de resultaten van de conferenties aan de minister worden overgemaakt en op basis van een synthese zal de Vlaamse Regering daarna een collectieve beslissing nemen.

De Europese strategie om een voorwaardelijke reductiedoelstelling van 30 percent voorop te stellen in de hoop dat andere landen zouden volgen, heeft volgens de minister niet gewerkt. Er zal op een andere manier gewerkt moeten worden, maar de druk vanuit Europa moet hoog blijven. Europa kan knowhow ter beschikking stellen van ontwikkelingslanden, maar dat heeft ook met de 'fast start financing' en de globale klimaatfinanciering te maken. De economische groei landen dienen vanuit Europa blijvend onder druk gezet te worden, meent de minister.

Over de ‘roadmap’ 2050 werden op Europees niveau nog geen definitieve beslissingen genomen, omdat de pistes nog verder onderzocht worden en natuurlijk ook omdat een aantal lidstaten niet meewerkt.

Minister Schauvliege beaamt dat het niet evident is om de aangescherpte doelstelling te halen, maar Vlaanderen moet alle nodige inspanningen daartoe leveren. Door een positieve en wervende aanpak wil de minister iedereen deelgenoot maken van de Vlaamse klimaatambitie.

De minister maakt nog duidelijk dat in het federale regeerakkoord het engagement staat om een reductiedoelstelling van 30 percent te bepleiten op Europees niveau. Ook het Brusselse en het Waalse Gewest hebben die ambitie, dus alle Belgische entiteiten hebben dezelfde mening en pleiten samen voor een reductiedoelstelling van 30 percent tegen 2020.

2.3. *Reacties van de leden en bijkomende antwoorden van de minister*

De heer *Hermes Sanctorum* gaat in op de storting van 10 miljoen euro in het Asia Pacific Carbon Fund. Volgens het lid worden de koolstoffonds gebruikt voor CDM-projecten om emissiekredieten aan te schaffen, zodat Vlaanderen meer kan uitstoten. Dat staat volgens de heer Sanctorum buiten de discussie over de ‘fast start financing’. Het lid vraagt hierover verduidelijking van de minister.

Volgens de heer *Bart Martens* zou het nuttig zijn dat de minister een overzicht aan de commissie bezorgt van alle gemaakte afspraken. Het is goed om uit te klaren welke engagementen België heeft aangegaan, hoe die verdeeld worden tussen de diverse overheidsniveaus, welk aandeel al is volstort en welke facturen nog openstaan.

Minister *Joke Schauvliege* schetst dat de discussie over wat al dan niet onder de ‘fast start financing’ ondergebracht moet worden nog volop aan de gang is, zowel op Europees als Belgisch niveau. De minister blijft bij de stelling dat projecten als het Asia Pacific Carbon Fund ook meegenomen kunnen worden in de ‘fast start financing’. Het probleem is volgens de minister dat niet is vastgelegd wat hieronder vervat zit, wat ertoe leidt dat heel wat lidstaten het kader heel ruim interpreteren. Ze beaamt dat met de 10 miljoen euro van het Asia Pacific Carbon Fund ook emissiekredieten worden aangekocht.

Bart MARTENS,
voorzitter

Valerie TAELEDAMAN,
verslaggever

Gebruikte afkortingen

bnp	bruto nationaal product
CDM	Clean Development Mechanism
CO ₂	koolstofdioxide
DG	directoraat-generaal
EC	Europese Commissie
ETS	emissions trading system
EU	Europese Unie
GHG	greenhouse gas (broeikasgas)